

ATODLEN 2

Rheoliad 16

Cymhwysyo ac anghymhwysyo

Cyffredinol

1. Mae person wedi ei anghymhwysyo rhag dal swydd neu barhau i ddal swydd fel aelod ar unrhyw adeg pan fo'r person hwnnw yn ddisgybl cofrestredig mewn uned.

2. Nid yw unrhyw berson yn gymwys i fod yn aelod oni bai bod y person hwnnw yn 18 oed neu'n hŷn ar ddyddiad ethol neu benodi'r person hwnnw.

3. Ac eithrio fel y darperir fel arall yn y Rheoliadau hyn, nid yw'r ffaith bod person yn gymwys i'w ethol neu ei benodi yn aelod o gategori penodol yn anghymhwyso'r person hwnnw rhag cael ei ethol neu ei benodi neu rhag parhau i fod yn aelod o unrhyw gategori arall.

Anhwylder meddwl

4. Mae person wedi ei anghymhwysyo rhag dal swydd neu barhau i ddal swydd fel aelod ar unrhyw adeg pan fo'r person hwnnw yn agored i gael ei gadw'n gaeth o dan Ddeddf Iechyd Meddwl 1983⁽¹⁾ neu o dan unrhyw ailddeddfiad neu addasiad statudol o'r Ddeddf honno sydd mewn grym o bryd i'w gilydd.

Methiant i fod yn bresennol mewn cyfarfodydd

5.—(1) Mae'r paragraff hwn yn gymwys i unrhyw aelod nad yw'n aelod yn rhinwedd swydd y person hwnnw.

(2) Mae aelod, sydd, heb gydsyniad y pwyllgor, wedi methu â bod yn bresennol yng nghyfarfodydd y pwyllgor am gyfnod di-dor o chwe mis sy'n dechrau ar ddyddiad y cyfarfod cyntaf o'r fath y methodd y person hwnnw â bod yn bresennol ynddo, pan fydd y cyfnod hwnnw yn dod i ben, wedi ei anghymhwysyo rhag parhau i ddal swydd fel aelod o'r pwyllgor hwnnw.

(3) Pan fo aelod wedi anfon ei ymddiheuriadau i glerc y pwyllgor cyn cyfarfod nad yw'r person yn bwriadu bod yn bresennol ynddo, rhaid i gofnodion y cyfarfod hwnnw gofnodi a oedd y pwyllgor yn cydsynio i absenoldeb yr aelod ai peidio, a rhaid anfon copi o'r cofnodion at yr aelod o dan sylw yn ei breswylfa arferol.

(4) Nid yw aelod sydd wedi ei anghymhwysyo o dan is-baragraff (2) yn gymwys i'w ethol, i'w enwebu neu i'w benodi yn aelod o unrhyw gategori yn yr uned honno yn ystod y deuddeng mis yn union ar ôl ei anghymhwysyo o dan is-baragraff (2).

Methdaliad

6. Mae person wedi ei anghymhwysyo rhag dal swydd neu barhau i ddal swydd fel aelod—

- (a) os yw wedi ei ddyfarnu'n fethdalwr neu os yw ei ystad wedi ei secwestro ac (yn y naill achos neu'r llall) os nad yw'r person hwnnw wedi ei ryddhau ac os nad yw'r gorchymyn methdalw wedi ei ddiddymu neu ei ddadwneud neu fod cyfnod moratoriwm o dan orchymyn rhyddhau o ddyled yn gymwys mewn perthynas â'r person hwnnw; neu
- (b) os yw wedi gwneud compownd neu drefniant gyda'i gredydwy, neu wedi rhoi gweithred ymddiriedaeth ar eu cyfer, ac nad yw wedi ei ryddhau mewn cysylltiad â hynny.

(1) 1983 p. 20.

Statws This is the original version (as it was originally made). Dim ond ar ei ffurf wreiddiol y mae'r eitem hon o ddeddfwriaeth ar gael ar hyn o bryd.

Anghymhwysu cyfarwyddwyr cwmnïau

7. Mae person wedi ei anghymhwysu rhag dal swydd neu barhau i ddal swydd fel aelod ar unrhyw adeg pan fo'r person hwnnw yn ddarostyngedig i—

- (a) gorchymyn anghymhwysu neu ymgymeriad anghymhwysu o dan Ddeddf Anghymhwysu Cyfarwyddwyr Cwmnïau 1986(2);
- (b) gorchymyn anghymhwysu o dan Ran 2 o Orchymyn Cwmnïau (Gogledd Iwerddon) 1989(3);
- (c) ymgymeriad anghymhwysu a dderbyniwyd o dan Orchymyn Anghymhwysu Cyfarwyddwyr Cwmnïau (Gogledd Iwerddon) 2002(4); neu
- (d) gorchymyn a wnaed o dan adran 429(2)(b) o Ddeddf Ansolfedd 1986(5) (methu â thalu o dan orchymyn gweinyddu llys sirol).

Anghymhwysu ymddiriedolwyr elusennau

8. Mae person wedi ei anghymhwysu rhag dal swydd neu barhau i ddal swydd fel aelod—

- (a) os yw wedi ei symud o swydd ymddiriedolwr elusen drwy orchymyn a wnaed gan y Comisiynwyr Elusennau neu'r Uchel Lys ar sail unrhyw gamymddwyn neu gamreoli wrth weinyddu'r elusen yr oedd y person hwnnw yn gyfrifol amdano neu'n ymwybodol ohono, neu y cyfrannodd y person hwnnw iddo neu a hwyluswyd gan y person hwnnw drwy ei ymddygiad; neu
- (b) os yw'r person hwnnw wedi ei symud o'i swydd, o dan adran 34 o Ddeddf Elusennau a Buddsoddi gan Ymddiriedolwyr (Yr Alban) 2005(6) (pwerau'r Llys Sesiwn i ymdrin â rheoli elusennau), rhag ymwneud â rheoli neu reolaeth ar unrhyw gorff.

Personau y gwaherddir eu cyflogi neu y cyfyngir ar eu cyflogi

9. Mae person wedi ei anghymhwysu rhag dal swydd neu barhau i ddal swydd fel aelod ar unrhyw adeg pan fo'r person hwnnw—

- (a) wedi ei gynnwys ar y rhestr o athrawon a'r rhai sy'n gweithio gyda phlant neu bobl ifanc y gwaherddir eu cyflogi neu y cyfyngir ar eu cyflogi o dan adran 1 o Ddeddf Amddiffyn Plant 1999(7);
- (b) yn ddarostyngedig i gyfarwyddyd gan Weinidogion Cymru neu'r Ysgrifennydd Gwladol o dan adran 142 o Ddeddf Addysg 2002(8);
- (c) wedi ei anghymhwysu rhag gweithio gyda phlant o dan adrannau 28, 29 neu 29A o Ddeddf Cyfiawnder Troseddol a Gwasanaethau Llysoedd 2000(9);
- (d) wedi ei anghymhwysu rhag cofrestru o dan Ran XA o Ddeddf Plant 1989(10) ar gyfer gwarchod plant neu ddarparu gofal dydd;
- (e) wedi ei anghymhwysu rhag cofrestru o dan Ran 3 o Ddeddf Gofal Plant 2006(11);

(2) 1986 p. 46.

(3) Rhif 2404 (G.I. 18).

(4) Rhif 3150 (G.I. 4).

(5) 1986 p. 45.

(6) 2005 dsa 10.

(7) 1999 p. 14; ac fel y'i harbedwyd gan erthygl 5 o Orchymyn Deddf Diogelu Grwpiau Hyglwyf 2006 (Cychwyn Rhif 6, Darpariaethau Trosiannol ac Arbedion) 2009 (O.S. 2009/2611).

(8) Wedi ei diddymu at ddibenion penodol gan Ddeddf Diogelu Grwpiau Hyglwyf 2006 p. 47 (gweler adran 63).

(9) 2000 p. 43; mae adrannau 28, 29 a 29A wedi eu diddymu at ddibenion penodol gan adran 63 o Ddeddf Diogelu Grwpiau Hyglwyf 2006.

(10) 1989 p. 41. Wedi ei diddymu gan adran 73 o Fesur Plant a Theuluoedd (Cymru) 2010 (mccc1) ac nid yw eto mewn grym.

(11) 2006 p. 21.

- (f) wedi ei wahardd o weithgaredd a reoleiddir sy'n ymwneud â phlant yn unol ag adran 3(2) o Ddeddf Diogelu Grwpiau Hyglwyf 2006(12);
- (g) yn ddarostyngedig i gyfarwyddyd gan yr awdurdod priodol o dan adran 167A o Ddeddf Addysg 2002(13);
- (h) wedi ei anghymhwysu, yn rhinwedd gorchymyn a wneir o dan adran 470 neu adran 471 o Ddeddf Addysg 1996, rhag bod yn berchennog unrhyw ysgol annibynnol neu rhag bod yn athro neu'n athrawes, neu'n gyflogai arall mewn unrhyw ysgol; neu
- (i) wedi ei anghymhwysu rhag cofrestru o dan Ran 2 o Fesur Plant a Theuluoedd (Cymru) 2010.

Collfarnau troseddol

10.—(1) Yn ddarostyngedig i is-baragraff (5), mae person wedi ei anghymhwysu rhag dal swydd, neu barhau i ddal swydd, fel aelod pan fo unrhyw un neu ragor o is-baragraffau (2) i (4) neu (6) yn gymwys iddo.

(2) Mae'r is-baragraff hwn yn gymwys i berson os yw—

- (a) o fewn y cyfnod o bum mlynedd a ddaw i ben ar y dyddiad yn union cyn y dyddiad y byddai penodiad neu etholiad y person hwnnw yn aelod fel arall wedi cymryd effaith neu, yn ôl y digwydd, y dyddiad y byddai'r person hwnnw fel arall wedi dod yn aelod yn rhinwedd ei swydd; neu
- (b) ers ei benodi neu ei ethol yn aelod neu, yn ôl y digwydd, ers iddo ddod yn aelod yn rhinwedd ei swydd;

wedi ei gollfarnu yn y Deyrnas Unedig neu yn rhywle arall o unrhyw drosedd ac wedi ei ddedfrydu i garchar (pa un a yw'n ddedfryd ohiriedig ai peidio) am gyfnod nad yw'n llai na thri mis heb yr opsiwn o ddirwy.

(3) Mae'r is-baragraff hwn yn gymwys i berson os cafodd y person hwnnw, o fewn y cyfnod o 20 mlynedd a ddaw i ben ar y dyddiad yn union cyn y dyddiad y byddai penodiad neu etholiad y person hwnnw yn aelod fel arall wedi cymryd effaith neu, yn ôl y digwydd, y dyddiad y byddai'r person hwnnw fel arall wedi dod yn aelod yn rhinwedd ei swydd, ei gollfarnu fel y disgrifiwyd uchod o unrhyw drosedd a'i ddedfrydu i garchar am gyfnod nad yw'n llai na dwy flynedd a hanner.

(4) Mae'r is-baragraff hwn yn gymwys i berson os yw ar unrhyw adeg wedi ei gollfarnu fel y disgrifiwyd uchod o unrhyw drosedd ac wedi ei ddedfrydu i garchar am gyfnod nad yw'n llai na phum mlynedd.

(5) At ddibenion is-baragraffau (2) i (4), rhaid diystyru unrhyw gollfarn gan lys y tu allan i'r Deyrnas Unedig, neu gerbron llys o'r fath, am drosedd na fyddai, pe bai'r ffeithiau a oedd wedi arwain at y drosedd wedi digwydd yn unrhyw ran o'r Deyrnas Unedig, wedi ei hystyried yn drosedd yn y rhan honno o'r Deyrnas Unedig yn ôl y gyfraith mewn grym ar yr adeg yr oedd y ffeithiau a oedd wedi arwain at y drosedd wedi digwydd.

(6) Mae'r is-baragraff hwn yn gymwys i berson os yw—

- (a) o fewn y cyfnod o bum mlynedd a ddaw i ben ar y dyddiad yn union cyn y dyddiad y byddai penodiad neu etholiad y person hwnnw yn aelod fel arall wedi cymryd effaith neu, yn ôl y digwydd, y dyddiad y byddai'r person hwnnw fel arall wedi dod yn aelod yn rhinwedd ei swydd; neu
- (b) ers ei benodi neu ei ethol yn aelod neu, yn ôl y digwydd, ers iddo ddod yn aelod yn rhinwedd ei swydd;

(12) 2006 p. 47.

(13) Mewn osodwyd adran 167A gan adran 169 o Ddeddf Addysg ac Arolygiadau 2006 (p. 40), ond nid yw eto mewn grym.

Statws This is the original version (as it was originally made). Dim ond ar ei ffurf wreiddiol y mae'r eitem hon o ddeddfwriaeth ar gael ar hyn o bryd.

wedi ei gollfarnu o dan adran 547 o Ddeddf Addysg 1996(14) (niwsans neu aflonyddwch ar fangreoedd ysgol) neu o dan adran 85A o Ddeddf Addysg Bellach ac Uwch 1992(15) (niwsans ac aflonyddwch ar fangreoedd addysgol) o drosedd ac wedi ei ddedfrydu i dalu dirwy.

Gwrthod gwneud cais am dystysgrif cofnodion troseddol

11. Mae person wedi ei anghymhwysu rhag dal swydd neu barhau i ddal swydd fel aelod ar unrhyw adeg pan fo'r person hwnnw yn gwrthod cais gan glerc y pwyllgor i wneud cais o dan adran 113B o Ddeddf yr Heddlu 1997(16) am dystysgrif cofnodion troseddol.

Hysbysu'r clerc

12. Pan fo person—

- (a) yn rhinwedd unrhyw un o baragraffau 6 i 11 wedi ei anghymhwysu rhag dal swydd, neu barhau i ddal swydd, fel aelod o bwyllgor; a
- (b) yn aelod neu y bwriedir iddo ddod yn aelod;

rhaid iddo hysbysu clerc y pwyllgor am y ffaith honno.

(14) Fel y'i diwygiwyd gan baragraff 163 o Atodlen 30 i Ddeddf 1998 a chan adran 206 o Ddeddf Addysg 2002 ac Atodlen 20 iddi a chan adran 6 o Ddeddf Addysg ac Arolygiadau 2006 (p. 40) ac Atodlen 1 iddi.

(15) 1992 p. 13; mewnosodwyd gan adran 206 o Ddeddf Addysg 2002 ac Atodlen 20 iddi.

(16) 1997 (p. 50); mewnosodwyd gan adran 163 o Ddeddf Troseddu Cyfundrefnol Difrifol a'r Heddlu 2005 (p. 15). Mewnosodwyd is-adrannau (2A) a (12), a diwygiwyd is-adran (6), gan Orchymyn Deddf yr Heddlu 1997 (Cofnodion Troseddol) (Cyfathrebu Electronig) 2009 (O.S. 2009/203). Rhoddwyd paragraff (a) o is-adran (10) yn lle paragraffau (a) a (b) fel y'u deddfwyd yn wreiddiol gan baragraff 149 o Atodlen 16 i Ddeddf y Lluoedd Arfog 2006 (p. 52).